Motion 2017:23 av Gunilla Roxby Cromwall (V) och Birgitta Sevefjord (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

42

LS 2017-0737

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-11-08

LS 2017-0737

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:23 av Gunilla Roxby Cromwall (V) och Birgitta Sevefjord (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

Föredragande landstingsråd: Kristoffer Tamsons

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att landstingets reklampolicy revideras med etiska riktlinjer i syfte att motverka sexistisk reklam i det offentliga rummet.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Regelverken kring reklamen i kollektivtrafiken är omfattande. Reklam i landstinget regleras generellt av nationella och internationella lagar och överenskommelser - bland annat av marknadsföringslagen och det tillkännagivande som är kopplat till lagen, samt Internationella handelskammarens regler.

SL ställer krav på reklam som exponeras i kollektivtrafiken. I SL:s riktlinjer för social hållbarhet finns ett förbud mot diskriminerande reklam, enligt *Anvisningar för reklam i trafiken*. Denna följer Internationella Handelskammarens regler som bland annat innebär att reklamen inte ska vara diskriminerande mot kön. I samtliga reklamavtal för reklam i SL-trafiken biläggs även anvisningar där det framgår att det på SL:s ytor inte får förekomma tobaksreklam, alkoholreklam, reklam som kan uppfattas stötande eller sårande mot folkgrupp, reklam som riktar sig mot barn,

reklam som motverkar SL:s varumärke och reklam som kan anses strida mot god marknadsföringssed. Reklamentreprenörens interna kontrollsystem resulterar i att de i ett tidigt skede avvisar ett antal reklamkampanjer varje år, som de bedömer inte lever upp till riktlinjerna. Trafikförvaltningen har även ett etiskt råd dit reklamentreprenörerna sänder in de reklamkampanjer som de bedömer ligga i gränslandet för vidare granskning samt godkännande. Vid ett antal tillfällen har reklamentreprenören tillsammans med Trafikförvaltningen/SL gjort bedömningen att reklamkampanjer står i strid mot det gällande regelverket.

Att förbjuda vissa ideal görs inte genom lagar och policydokument och löser inga samhällsproblem. Även regeringen har uttalat att man inte ser behov av hårdare lagar för att komma tillrätta med skevhet inom reklam. Det är snarare en form av begränsning av yttrandefriheten och inskränkningar av det fria ordet. Den smalhets och sexism som känns igen av unga killar och tjejer, oroliga föräldrar och för den delen reklamskapare runt om i Sverige är ett hot mot den individuella friheten och lämnar mycket i övrigt att önska från både reklambransch, modeindustri och reklamköpare. Den ska prövas löpande inom ramarna för lagar och regelverk av reklamentreprenörer och tjänstemän. Inom ramarna för exempelvis Reklamombudsmannens arbete finns också den möjligheten. Vägen till att nå ett samhälle som inte hetsar unga flickor och pojkar till smalhetstävlingar, utseendefixering, mobbning och utanförskap går dock inte genom godtycklig censur, för den vägen leder mot ett sluttande plan för vårt fria samhälle.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 26 september 2017
Motion 2017:23
Trafiknämndens protokollsutdrag den 26 september 2017 med S—MP- och V-ledamöternas muntliga reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 11 augusti 2017

Irene Svenonius

Kristoffer Tamsons

Gustaf Drougge

Stockholms läns landsting

26 september 2017
LS 2017-0737

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Anna Lundgren

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:23 av Gunilla Roxby Cromwall (V) och Birgitta Sevefjord (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att landstingets reklampolicy revideras med etiska riktlinjer i syfte att motverka sexistisk reklam i det offentliga rummet.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 26 september 2017
Motion 2017:23
Trafiknämndens protokollsutdrag den 26 september 2017
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 11 augusti 2017

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Motionärerna föreslår att landstingsfullmäktige beslutar att landstingets reklampolicy ska revideras i syfte att motverka sexistisk reklam. I trafiknämndens yttrande framgår att i såväl SL:s riktlinjer för social hållbarhet som i de anvisningar som gäller för reklam i SL-trafiken finns skrivningar som syftar till att motverka sexistisk reklam.

Mot bakgrund av de skrivningar som finns för att motverka sexistisk reklam i SL:s befintliga riktlinjer för social hållbarhet och anvisningar för reklam i SL-trafiken anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Gunilla Roxby Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att fullmäktige beslutar att revidera reklampolicyn med etiska riktlinjer i syfte att motverka sexistisk reklam i det offentliga rummet.

Motionen har remitterats till trafiknämnden.

Överväganden
Av SLL Mål och budget 2018, LS 2017-0452, framgår att det avtal för reklam i kollektivtrafiken som började gälla 2017, har bidragit till kollektivtrafikens externa intäkter med närmare 100 miljoner kronor, eller 57 procent. I Mål och budget 2018 ges trafiknämnden i uppdrag att arbeta vidare med att säkra de ökade intäkterna till kollektivtrafiken från exempelvis reklam.

Vid behandling av motionerna 2015:52 av Gunilla Roxby Cromvall m. fl. (V) om en reklamfri tunnelbanelinje och 2015:50 av Gunilla Roxby Cromvall och Håkan Jörnehed (V) om ett reklamfritt landsting den 13 september 2016, beslutade fullmäktige enligt landstingsstyrelsens förslag LS 2015-1515 respektive LS 2015-1513 i vilka det konstaterades att en majoritet av invånarna ställde sig positiv till mängden reklam i kollektivtrafiken, samt att reklam i kollektivtrafiken ska regleras vad gäller innehåll, utformning och placering med hänsyn till både resenärer och säkerhet.

I sitt yttrande över motionen hänvisar trafiknämnden till SL:s riktlinjer för social hållbarhet som innehåller skrivningar syftande till att motverka det slags reklam som motionärerna tar upp. Trafiknämnden uppmärksammar vidare att i anvisningar för reklam i SL-trafiken som biläggs nämndens samtliga reklamavtal, framgår att gällande bestämmelser i lagar, författningar och de grundregler för reklam som fastställts av ICC, International Code of Advertising Practice, samt trafikförvaltningens krav ska följas. Det innebär att följande reklam inte får förekomma på SL:s ytor: tobaksreklam, alkoholreklam, reklam som kan uppfattas som stötande eller sårande mot folkgrupp, reklam som riktar sig till barn, reklam som motverkar SL:s varumärke och reklam som kan anses strida mot god marknadsföringssed. Därutöver har trafikförvaltningen ett etiskt råd för granskning av reklamkampanjer som bedöms ligga i gränslandet och inkomna anmälningar följs också upp i branschen av en reklamombudsman.

Mot bakgrund av de skrivningar som finns för att motverka sexistisk reklam i SL:s befintliga riktlinjer för social hållbarhet och anvisningar för reklam i SL-trafiken, som trafiknämnden hänvisar till anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att anse motionen besvarad har inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef Ledningsstaben

Beslutsexpediering:
Akt
Landstingsfullmäktige

Godkänd av Malin Frenning, 2017-10-06

Stockholms läns landsting

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -05- 09
Dnr LS 2017-0737

2017:23

Stockholms läns landsting
2017-05-09

Motion av Gunilla Roxby-Cromvall (v) m. fl. om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

Vänsterpartiet i Stockholms läns landsting anser att det är oacceptabelt att förnedrande och sexistisk reklam finns i landstingsägda miljöer. Sexistiska annonser har visats upp i tunnelbanan och på busshållplatser. Att landstinget på ett så konkret sätt bidrar till sexualiseringen av det offentliga rummet är oerhört allvarligt.

Reklamen spelar på könsfördomar och könsroller som strider mot principen om kvinnors och mäns lika värde. Reklamen schabloniserar personlighetsdrag, färdigheter och utseende på ett sätt som motverkar jämställdhetssträvanden. Reklamen kan även på andra sätt uppfattas som stötande och bidrar också till kroppsfixering och ätstörningar.

Vänsterpartiet anser att möjligheter att förhindra sexistisk reklam bör ges i SLs reklampolicy och riktlinjer. Om sådana möjligheter ingår kan landstinget börja motverka sexualiseringen av det offentliga rummet, istället för att bidra till den. De som reser kollektivt ska inte behöva utsättas för förnedrande bilder och budskap.

Vi föreslår därför landstingsfullmäktige besluta

att revidera reklampolicyn med etiska riktlinjer i syfte att motverka sexistisk reklam i det offentliga rummet

G Roxby Cromvall

Gunilla Roxby Cromvall (v)

Birgitta Sevefjord

Birgitta Sevefjord (v)

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 8/2017

Sammanträdesdatum
2017-09-26

Datum för justering: 2017-09-26

Datum för anslag: 2017-08-28

Kristoffer Tamsons (M)
Talla Alkurdi (S)

---

§ 179

Yttrande över motion 2017:23 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam
(TN 2017-0971)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 11 augusti 2017 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP), Talla Alkurdi (S), Gunilla Roxby Cromvall (V).

YRKANDEN

a. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut
b. Bifall till motionen från MP, S och V

Ordföranden ställde proposition på yrkandena och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningschefens förslag till beslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

UTTALANDE

SD-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 10.

RESERVATION

S, MP och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet.

Vid protokollet

Daniela Eriksson

Stockholms läns landsting

SÄRSKILT UTTALANDE
2017-09-26

TN 2017-0971

Trafiknämnden
Ärende 19

Motion 2017:23 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

Sverigedemokraterna ställer sig bakom förvaltningens yttrande över motionen.

För det första omöjliggörs något praktiskt genomförande av motionen på grund av förslagets väldigt subjektiva grundfunktion, nämligen att avgöra vilken reklam som ska anses sexistisk och inte. Detta leder enligt oss i slutändan till att reklam antingen godtyckligt förbjuds eller att genomförandet av motionen inte har någon verklig effekt.

För det andra skulle genomförandet av motionen kunna innebära en stor förlust av reklaminkomst för SL, just för att en så stor del av reklamen skulle hindras om man utgår från en vänsterideologisk syn på sexism samt motionens problembeskrivning där vänsterpartiet konstaterar: ”*Reklamen spelar på könsfördomar och könsroller som strider mot principen om kvinnors och mäns lika värde. Reklamen schabloniserar personlighetsdrag, färdigheter och utseende på ett sätt som motverkar jämställdhetssträvanden. Reklamen kan även på andra sätt uppfattas som stötande och bidrar också till kroppsfixering och ätstörningar.*” Problembeskrivningen är mycket svår att konkretisera vilket som tidigare sagt antingen drabbar en stor del av reklamen eller inte påverkar något alls.

Slutligen är det som förvaltningen poängterar i sitt yttrande, att det i dagsläget redan finns ett etiskt råd som granskar reklamkampanjer av tvivelaktig karaktär samt att SL:s riktlinjer redan hindrar diskriminering och stötande innehåll i reklam i kollektivtrafiken. Detta är enligt oss en betydligt bättre väg för att fastställa ett etiskt förhållningssätt till reklam än vad Vänsterpartiets motion förespråkar.

Trafikavdelningen

Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-08-11

Trafiknämnden
2017-09-26, punkt 19

Ärende
TN 2017-0971

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över motion 2017:13 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har skrivit en motion (LS 2017-0737) om att revidera SL:s reklampolicy med etiska riktlinjer i syfte att motverka sexistisk reklam i det offentliga rummet. I motionen föreslås att trafiknämnden reviderar reklampolicyn och riktlinjer för att ge möjlighet att motverka sexualiseringen av landstingsägda miljöer. Landstingsstyrelsens förvaltning har bett trafiknämnden att yttra sig över motionen, och detta ärende innehåller förslag till sådant yttrande.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 11 augusti 2017

Motion 2017:13 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att revidera reklampolicyn för att förhindra sexistisk reklam

Bilaga 4 i reklamavtalen ”Anvisningar för reklam i SL-trafiken” (SL 2016-0047, SL 2016-0048, SL 2016-0049, SL 2016-0050)

Riktlinjer Social hållbarhet (SL 2017-0167)

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Förslag och motivering

I SL:s riktlinjer för social hållbarhet under punkt 8.2 bedömer trafikförvaltningen att en sådan skrivning som föreslås i LS 2017-0737 för att motverka sådan reklam som kan anses vara diskriminerande redan förekommer.

> ”Reklam som kan uppfattas som diskriminerande, stötande eller sårande mot folkgrupp **ska** inte förekomma på reklamytor i trafikförvaltningens eller av trafikförvaltningens upphandlade kundmiljöer. Trafikförvaltningen **bör** eftersträva att reklam i trafikförvaltningens och upphandlade verksamheters kundmiljöer inte förmedlar ett könsstereotypt budskap, skriftligt som bildligt.”

Ytterligare behandlas detta även i anvisningar för reklam i SL-trafiken, som är en bilaga till samtliga reklamavtal inom trafikförvaltningen. I bilagan förtecknas SL:s reklampolicy som upphandlade reklamleverantörer skall fullfölja.

> ”Reklam ska följa gällande bestämmelserna i lagar, författningar och de grundregler för reklam som fastställts av Internationella handelskammaren (ICC International Code of Advertising Practice) samt TF:s krav.
>
> Följande reklam får inte förekomma på SL:s ytor:
>
> - Tobaksreklam
> - Alkoholreklam
> - Reklam som kan uppfattas som stötande eller sedlighetssårande eller sårande mot folkgrupp
> - Reklam som riktar sig till barn
> - Reklam som motverkar SL:s varumärke och
> - Reklam som kan anses strida mot god marknadsföringssed.”

Därtill har trafikförvaltningen ett etiskt råd dit reklamentreprenörerna sänder in de reklamkampanjer som de bedömer ligga i gränslandet för vidare granskning samt godkännande. Det också finns en självreglering i reklambranschen, med en reklamombudsman som har i uppdrag att följa upp inkomna anmälningar.

Trafikförvaltningen anser således att SL:s reklampolicy och riktlinjer är tydliga och motverkar sådan reklam som kan anses vara diskriminerande eller sedlighetssårande, och att en vidare revidering av reklampolicyn inte är nödvändig.

Caroline Ottoson
Förvaltningschef

Amanda Svensson
Tf. chef Trafikavdelningen